

Wie is Hij dat Hij als een koning Jeruzalem binnenrijdt?

Voorganger: Ds. Heleen Weimar
Regenboogkerk Hilversum

Schriftlezing Oude Testament: Psalm 73

Schriftlezing Evangelie: Matteüs 21: 1-17

Ps. 73 - Glibberige wegen, H. Pietersma.

Inleiding

Het gaat in deze dienst over twee soorten wegen: de koninklijke weg, waarover Jezus Jeruzalem binnenrijdt, geplaveid met mantels en takken, en de glibberige paden, waarvan sprake is in Psalm 73 en waar Henk Pietersma een schilderij bij maakte. Welke van die wegen voert naar de dood en welke leidt naar het leven? Dat is niet zo duidelijk als het op het eerste gezicht lijkt.

De kinderen houden een palmpaasoptocht.

Prediking

Gemeente van Jezus Christus,

Waarom gaat het slechte mensen voor de wind en hebben de rechtvaardigen het vaak zwaar te verduren? Dat is de vraag waar de dichter van de psalm die we lezen en zongen en waarvan we een schilderij zagen, mee worstelt. In die worsteling ligt de afgunst op de loer. En dan wordt het gevaarlijk.

Bijna had ik een misstap begaan,
bijna waren mijn voeten uitgegleden,
want ik keek met afgunst naar de dwazen,
benijdde het geluk van wie kwaad doen.

De dichter bevindt zich dus op glibberig terrein. Bijna was hij met zijn afgunst afgegleden naar het morele niveau van slechteriken. Totdat hij in Gods heiligdom tot inkeer komt.

In de tempel ontdekt hij: Het gaat in het leven om echt geluk, niet om bezit en schone schijn. Echt geluk, dat is de weg van God proberen te gaan, gerechtigheid najagen, vrede stichten, barmhartigheid doen. Dat is werkelijk van waarde in het leven. Echt geluk is ervaren dat God je leidt op je levensweg.

Nu weet ik mij altijd bij U,
U houdt mij aan de hand
en leidt mij volgens uw plan.

Juist in de tempel komt de dichter tot dit inzicht. Juist daar gaat hij beseffen dat de weg van rechtvaardige mensen uiteindelijk naar het leven leidt, terwijl de glibberige paden die slechte mensen gaan hen op het laatst naar de afgrond voeren.

Een aantal jaren had Jezus in Galilea rondgetrokken, hij had leergesprekken gevoerd in de synagogen, hij had gesproken over het komende koninkrijk van God, hij had mensen geroepen hem te volgen, had zieken genezen, bij mensen gegeten. Hij had laten zien dat mensen bij God opnieuw mogen beginnen, een nieuw leven mogen gaan leiden. Zo trok hij rond in Galilea en de gebieden eromheen. Totdat hij tot het inzicht kwam dat hij naar Judea moest gaan, naar Jeruzalem.

Dat hij juist in de tempel, het religieuze middelpunt, het hart van het geloof Gods komende koninkrijk moest proclameren. Juist daar zou het definitief moeten beginnen.

Toen Jezus zo van koers veranderde, toen hij doelbewust op weg ging naar Jeruzalem, waren zijn leerlingen ongerust. Ze waren bezorgd dat Jezus daar gevaar zou lopen, dat hij zich op glad ijs ging begeven. Er waren al diverse keren vanuit Jeruzalem religieuze leiders met Jezus komen spreken en Jezus had bij hen geen vrienden gemaakt, integendeel.

De leerlingen begrepen de noodzaak die Jezus zag ook niet, die innerlijke drang die Jezus voelde om naar Jeruzalem te gaan. Waarom niet gewoon blijven rondtrekken, van dorp naar dorp, van streek naar streek, zoals ze steeds hadden gedaan? Dat was toch veel veiliger. Ze begrepen zeker niet, wat Jezus daarover zei. Dat Jezus alle risico's wel móest lopen, ze haast op móest zoeken. Dat de Mensenzoon wel moest lijden (Matteüs 16,21).

In het hart van de stad, in het middelpunt van het geloof, de tempel, daar moet Jezus met mensen gaan spreken over het komende koninkrijk van God en het in tekenen present stellen.

De intocht van Jezus in Jeruzalem, dat is straatliturgie. Rituelen op straat, zoals wij die ook kennen, bij een stille tocht bijvoorbeeld, of een herdenking bij een monument, een processie of een demonstratie.

De rituelen bij de intocht zijn zorgvuldig voorbereid. Jezus regelt zelf de ezel en het veulentje. Deze liturgie is voorbereid, door Jezus als het ware in scene gezet, maar heeft toch ook een grote mate van spontaniteit. Het is een belevenis voor de aanwezigen. Het is levende dienst aan God.

Jezus' intocht in Jeruzalem is straatliturgie, vol Bijbelse verwijzingen en citaten. De ezelin waarop Jezus rijdt met het veulen erbij heeft hij zo uit de profetie van Zacharia gehaald:

'Juich vrouwe Sion,
Jeruzalem, schreeuw het uit van vreugde!
Je koning is in aantocht,
bekleed met gerechtigheid en zege.
Nederig komt hij aanrijden op een ezel,
op een hengstveulen, het jong van een ezelin.' (Zacharia 9,9).

Zo wil Jezus gezien worden: als een zachtmoedige. Niet hoog te paard komt hij binnenrijden, maar nederig, laag op een ezel.

De intocht is voorbereid, maar de reactie van de menigte is spontaan, komt recht uit het hart. Het is een belevenis. De mensen breken groene twijgen af. Ze spreiden die uit op de weg, als een groene loper. Anderen leggen hun mantels op de weg.

'Hosanna!' roepen ze – 'Ach Heer, breng toch bevrijding!' betekent het.
'Hosanna voor de Zoon van David.
Gezegend hij die komt in de naam van de Heer – het zijn verzen van psalm 118. (vss 25-26)
Hosanna in de hemel.'

Flarden van de tempelliturgie klinken nu op stráát. En van de straat zijn ze uiteindelijk bij ons weer in de Avondmaalsliturgie terecht gekomen. *Benedictus qui venit* – gezegend die daar komt in de Naam van de Heer en *Hosanna in den hoge*.

Het gaat Jezus bij zijn komst naar Jeruzalem om de ziel van de stad, het hart van het geloof. Met het hosanna-geroep nog in zijn oren, gaat Jezus onmiddellijk naar het religieuze centrum van de stad, de tempel van Jeruzalem.

Wat is er dan van zijn zachtmoedigheid over? Hij jaagt iedereen weg die in de tempel iets koopt of verkoopt, gooit de tafels van de geldwisselaars om en de stoelen van de duivenverkopers. Alles moet eruit.

Heel het imposante tempelcomplex stelt niets voor, wanneer de inhoud slechts uiterlijkheid is. Wanneer de barmhartigheid van God handelswaar is geworden. Wanneer voor het nieuwe begin, dat God scheidt, eerst offerdieren gekocht moeten worden, waar in de tempel dik aan wordt verdiend. Citaten van de profeten Jesaja en Jeremia strooit Jezus in het rond: 'Mijn huis moet een huis van gebed zijn – zegt God – maar jullie maken er een rovershol van.' (Jesaja 56,7 en Jeremia 7,11) De tegenstand tegen Jezus groeit, door dit bruuske optreden.

Maar zo komt er wel ruimte voor waar dat huis van God voor is bedoeld. Waar de stad Jeruzalem voor bedoeld is en heel de samenleving van het volk van God: namelijk de Woorden van God naleven. Gestalte geven aan het grote gebod om God lief te hebben met heel je hart en je naaste als jezelf. Barmhartigheid te beoefenen, gerechtigheid na te streven, vrede te bewaren. Toen Jezus die ruimte had geschapen, kwamen blinden en verlamden in de tempel naar hem toe en Jezus genas hen. Een nieuw begin, een nieuw leven schonk hij hen in Gods naam. Om niet. De tempel had haar ziel teruggekregen. En ook kindergezang vulde de ruimte van de tempel. Hosanna! bleven de kinderen zingen, toen buiten het gezang allang was verstomd. En op hun lofzang, zo zeggen de Psalmen, troont de Eeuwige.

Wij gaan een week vol liturgie tegemoet. Geen straatliturgie, maar eredienst in de kerk. Iedere dag. De vieringen worden zorgvuldig voorbereid. Er worden boekjes gemaakt, vespers ingevuld, er wordt geoefend door de cantorij en andere muzikanten. Dat is allemaal nodig, die voorbereiding en zorgvuldigheid. Maar laten we hopen dat dat alles vooral bij zal dragen aan een levende dienst aan God. Dat de liederen en gebeden, de lezingen en gebaren als het ware een gebouw vormen, waarbinnen het hart klopt van ons geloof. Dat onze concentratie op de weg die Jezus is gegaan, de ziel zal zijn van deze Stille Week.

De weg van Jezus lijkt dood te lopen. En met zijn lijden en sterven resoneert heel veel wanhoop mee uit de wereld om ons heen, en pijn en eenzaamheid. De rechtvaardigen en onschuldigen in deze wereld hebben het dikwijls zwaar te verduren.

De weg van Jezus wordt bruusk afgebroken, en mét de tegenstand, het verraad, het geweld hem aangedaan resoneert ook veel kwaad mee, dat in de wereld woedt en dat ook huist in ons. In de Goede Week die nu aanbreekt staan wij stil bij deze pijn en dit kwaad. Toch: met het uitzicht op het nieuwe begin dat God voor ons scheidt.

We volgen de komende week in gedachten en met ons hart de lijdensweg die Jezus af moest leggen. We staan er steeds bij stil, zoals bij de staties van een kruisweg. Het is een lijdensweg en Jezus is eraan gestorven, maar we weten dat het toch geen doodlopende weg bleek te zijn. Het was geen glibberig pad waarop Jezus zich begaf en hij is niet de afgrond in gegleden. God heeft hem bij de hand gevat en omhooggetrokken.

Dit geeft ons hoop voor alle rechtvaardige, onschuldige schepselen die het zwaar te verduren hebben.

Amen